

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Episcopo Tervisino, Et Alberto Presbytero Mantuano.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

taliter satisfaciat Episcopo & Ecclesie supradictis quod offensam divinæ majestatis evitet, quam propter hoc creditur incurrisse, & apud homines ejus opinio, quæ per prædicta maculata fuerat, releveretur. Licet ergo prædictum Regem sicut karissimum in Christo filium diligamus & ejusdem velimus honori deferre, quia tamen homini contra Deum & Ecclesie libertatem, pro qua, si opus esset, exponeremus juxta officij nostri debitum intrepidè nosmetipsos, deferre non possumus aliqua ratione, fraternitati vestræ per apostolica scripta præcipiendo mandamus quatinus nisi prædictorum Archiepiscopi & Episcopi monitionibus super præmissis duxerit annuendum, vos iniquita super iis plenius & cognita veritate, quod justum fuerit sublato cujuslibet appellationis & contradictionis obstaculo statuatis, & faciatis quod statueritis per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Datum Laterani X V. Kal. Iunii, anno decimo.

EPISCOPO TERVISINO, ET ALBERTO
Presbytero Mantuano.

DVdum à nobis venerabilis frater noster . . Tridentinus Episcopus postulavit ut dignaremur ipsi cedendi licentiam indulgere, quasdam causas inducens propter quas ei non videbatur idoneum pontificale deinceps officium exercere, quia videlicet parrochiani sui per se ac alios intolerabilibus eum injuriis & molestiis affigebant, & quia tum ratione ætatis vergentis in senium, tum occasione laborum quibus fuerat multipliciter fatigatus, nimia erat debilitate confractus, & propter multa homicidia, perjuriam, & incendia, quæ occasione discordiæ quam cum eisdem parrochianis habuerat hinc inde fuerant nequiter perpetrata. Nos autem ejus precibus inclinati, venerabili fratri nostro . . Paduano Episcopo dedimus in mandatis ut vice nostra recipiens cessionem ipsius, injungeret Tridentino Capitulo ut personam idoneam canonicè sibi eligerent in pastorem. Verùm cum inter Decanum & Capitulum ex una parte ac dictum Episcopum Tridentinum ex altera, occasione cessionis ejusdem Episcopi controversia postmodum emerisset, idem Decanus cum quibusdam sociis & Episcopus ad sedem apostolicam accesserunt. Decanus itaque proposuit coram nobis quod cum dictus Episcopus deliberasset ad vitam monasticam convo-

Tom. II.

lære, fratres suos convocavit in unum, exponens eis quod apud Ecclesiam sancti Georgij super montem in vita monastica militare Domino disponebat, quodque pro cedendi petenda licentia proprium ad nos nuntium destinaret, adiciens quod cum iidem Canonici super hoc litteras nostras viderent, à juramento fidelitatis & obedientiæ debito, quo eidem tenebantur adstricti, essent penitus absoluti. Ad quæ probanda Decanus ipse publicum exhibuit instrumentum, proponens insuper quod post hæc idem Episcopus ad monasterium transiit supradictum, & ibidem post votum emissum solemnem professionem faciens, habitum monachalem assumpsit. Cùmque postmodum Episcopi nuntius cum cessionis litteris redisset, idem Episcopus, carne ac sanguine præpeditus, cæpit à proposito quod assumpserat resilire. Dicti verò Decanus & Capitulum attendentes Episcopum in salutis suæ dispendium & detrimentum Ecclesie assumptum propositum revocare, tanquam devoti filij, volentes suæ matris obviare jacturis, nostris hoc auribus intimarunt, multa damna & gravamina quæ ipsa Ecclesia per dictum Episcopum postmodum sustinuerat exprimentes. Propter quod prædicto Paduano Episcopo dedimus in præceptis ut nisi memoratus Episcopus Tridentinus justam & necessariam causam ostenderet quare cedendi mutaverit voluntatem, ipsum ut cederet moneret & induceret diligenter, & si necesse foret, per censuram ecclesiasticam appellatione remota compellere procuraret. Cùm autem auctoritate litterarum illarum citati fuissent Episcopus & Capitulum Tridentin. & statuto termino exhibuissent suam præsentiam coram eodem Episcopo Paduano, dictus Tridentinus Episcopus quasdam exceptiones opposuit ad judicium declinandum. Et cùm super ipsis nos consuluerit Episcopus Paduanus, nos exceptiones illas supervacuas judicantes, ipsi dedimus in mandatis ut exceptionibus illis, tanquam frivolis, nequaquam obstantibus, in ipso negotio juxta nostri formam mandati procedere non tardaret. Sanè Paduanus Episcopus, Capitulo non citato, nec absente per contumaciam, testes ad causas probandas propter quas Tridentinus Episcopus mutaverat voluntatem productos ab ipsius parte recepit, quos supradictus Decanus multipliciter reprobabat. Vnus enim eorum balistarius est & arcator, alius aleator & barata-

F

rius, sicut iidem testes in seriem sui testimonij attestantur. Tertius autem convincitur esse perjurus: quia cum Decano juraverit servare credentiam, postmodum consilium sibi creditum, sicut idem testis deposuit, Episcopo referavit. Vnus etiam ex testibus R. nomine respersus apprehenditur labe simoniacae pravitatis. Inter ipsos quoque testes manifesta contrarietas invenitur. Petebat itaque dictus Decanus quod cum idem Episcopus justam & necessariam causam legitime non probasset quare mutaverat voluntatem, ut ipsa d. cedendum compellere dignemur, maxime cum illa causa propter quas cedendi licentiam petiit diminuta non essent, sed potius augmentata. Allegabat etiam Decanus jamdictus quod etsi propter illas causas non esset ad cessionem impeditus Episcopus compellendus, propter manifestam tamen dilapidationem ipsius in episcopatus administratione non debet ulterius sustineri, cum plus quam in quadraginta millibus librarum Veronensis monetae suam gravasset Ecclesiam onere debitorum, sicut ex ipsius confessione constabat. Episcopus autem dicta Decani multipliciter impugnando, facti seriem & processum proposuit dissimiliter quam Decanus, asserens quod etsi propter causas superius annotatas mutandi vitam propositum concepisset, & ad nos destinasset proprium nuntium ad cedendi licentiam obtinendam, ex causa tamen probabili & honesta, quia videlicet sponsam suam videbat iniquis studiis & turpibus promissionibus prophanari, mutavit postea voluntatem. Ad hoc etiam quod Decanus induxit, quia scilicet Episcopus Paduanus, lite non contestata, ac juris ordine praetermissio, testes recepit, Episcopus sic respondit, quod in hoc articulo non fuit omnimoda solemnitas judiciarij ordinis observanda, cum Paduano Episcopo non contentiosa sed quaedam planaria jurisdictione fuerit demandata. Vnde juris solemnitatibus praetermissis testes in hoc casu recipi potuerunt. Ea quoque quae circa testes & eorum dicta objecta fuerant idem Episcopus diversis responsionibus excusavit, adjungens quod etsi sua Ecclesia debitorum onere gravabatur, non sibi sed suis potius subditis poterat imputari, qui contra ipsum seditionem minus rationaliter commoverunt. Nos igitur rationibus & allegationibus utriusque partis auditis & plenius intellectis, attendentes quod etiam si Episcopus causam illam,

propter quam suam se asserit mutasse propositum, per testes idoneos sufficienter legitime probavisset, quia tamen eadem causa differre potuit cedendi propositum, non mutare, maxime cum talis causa cesseret omnino ex quo Ecclesiae Tridentinae per nostram volumus sollicitudinem provideri, de consilio fratrum nostrorum decrevimus ut idem Episcopus sine qualibet dilatione cedat, prout à nobis sollicitè dinoscitur postulasse. Quocirca discretioni vestrae per apostolica scripta mandamus quatinus Capitulum Tridentinum attentius moneatis ut infra octo dies post admonitionem vestram personam idoneam, quae omni suspicione careat, cum vestro consilio sibi eligant canonicè in pastorem. Quod si facere forte distulerint, vos auctoritate nostra sublato cujuscumque contradictionis & appellacionis obstaculo id exequi non tardetis. Contradictores &c. Datum Laterani IX. Kal. Junij, anno decimo.

VVACIENSI EPISCOPO.

EO libentius tuis inquisitionibus respondemus quod devotius sedem apostolicam veneraris. Sanè proponere curavisti quod cum super decimis Cruciferorum, quibus à sede apostolica est indultum ne de novalibus vel illis fundis quos propriis manibus vel sumptibus excolunt decimas exolvere teneantur, sustineas non modicam laesionem, dubitas utrum si praedia vel possessiones, à quibus provenit consueveras recipere decimales, ipsis in elemosynam conferantur, vel per contractum acquisierint emptionis, ex eisdem possessionibus, propriis eorum manibus aut sumptibus non excoltis, decimas solitas exigendo, contra privilegia sedis apostolicae agere videaris. Vnde super hoc certificari per rescriptum apostolicum postulasti. Adiciens aliam quaestionem, an illorum filij qui Ecclesiae servili conditione tenentur, traditi à parentibus militiae clericali cum suorum conniventia dominorum, ut Deo in ea cujus sunt Ecclesia debeant deservire, assequentes propterea libertatem, post tempus eadem relicta possint ad aliam se transferre. Nos verò in utroque articulo fraternitati tuae satisfacere cupientes taliter respondemus, quod cum iidem Cruciferi ex tenore privilegiorum nostrorum decimas de laboribus quos suis manibus aut sumptibus excolunt solvere non cogantur, si alij propriis sumptibus eorum excolunt praedia, praestare tenentur decimas de laboribus

Epist. 73.
Respondet ad
ejus consulta.

Cap. Ed libentius,
De serv.
non ordi.